

ODESÍLATEL:

Ing. Jan Kužel
ředitel odboru ochrany ovzduší
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65
100 00 Praha 10

ADRESÁT:

Ing. Veronika Miláčková, Ph.D.
ředitelka odboru životního prostředí
Magistrát hlavního města Prahy
Jungmannova 35/29
110 00 Praha 1

V Praze dne 4. června 2014
Č.j.: 32437/ENV/14

Vyřizuje: Mgr. Škopková
Telefon: 26712 2089

Vážená paní ředitelko,

odbor ochrany ovzduší obdržel dne 6. května 2014 Váš dopis, ve kterém žádáte Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP) o zodpovězení dvou dotazů, které se týkají problematiky možného nezaplatnění objízdny trasy a dále požadavku na upřesnění režimu vydávání výjimek k vjezdu do nízkoemisní zóny. Dovolte mi tedy reagovat na předmětné dotazy. Vaše otázky jsou uvedeny kurzívou s tučným písmem.

1. K § 14 odst. 2

„Obec ve vyhlášce vymezí území nízkoemisní zóny a emisní kategorie vozidel, které mají dovolen vjezd do této zóny. Obec může dále vyhláškou stanovit, že se omezení vjezdu do nízkoemisní zóny nevztahuje na osoby s trvalým pobytem na území nízkoemisní zóny. Pro případy vzniku smogové situace podle § 10 odst. 1 může obec stanovit zvláštní podmínky provozu nízkoemisní zóny, zejména zpřísnit emisní kategorie vozidel, která mohou vjíždět do nízkoemisní zóny po dobu trvání smogové situace. Na průjezdním úseku dálnice nebo silnice lze nízkoemisní zónu stanovit pouze v případě, že na území obce mimo nízkoemisní zónu anebo mimo zastavěné území téže nebo sousední obce existuje jiná dálnice nebo silnice stejné nebo vyšší třídy, po které je možné zajistit obdobné dopravní spojení.“

Protože hlavní město Praha předpokládá, že na části území budou hranice zóny dosahovat až za Městský okruh, jako objízdna trasa bude využíván Pražský okruh (viz doporučení Pokynu ZP 11/2013), který je časově zpoplatněn a je na něm vybíráno mýtné. Žádáme Vás o sdělení, může – li zpoplatněný úsek komunikace sloužit jako nezaplatněná objízdna trasa pro nízkoemisní zónu pro vozidla, která do ní nebudou moci vjet z důvodu nesplnění emisních limitů.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, v § 14 odst. 2 stanoví, že na průjezdním úseku dálnice nebo silnice lze nízkoemisní zónu stanovit pouze v případě, že na území obce mimo nízkoemisní zónu anebo mimo zastavěné území téže nebo sousední obce existuje jiná dálnice nebo silnice stejné nebo vyšší třídy, po které je možné

zajistit obdobné dopravní spojení. Zákon o ochraně ovzduší se výslovně nezabývá otázkou zpoplatnění průjezdu. Na splnění podmínky pro využití jiné dálnice nebo silnice stejné nebo vyšší třídy nemá vliv to, zda je taková dálnice nebo silnice zpoplatněna. Tolik z pohledu zákona o ochraně ovzduší.

Pokud se ale Váš dotaz zabývá spíše otázkou, zda by v případě, že by byl využíván úsek, který podléhá zpoplatnění, vozidla využívající tento úsek nemusela v rámci zavedení nízkoemisní zóny za průjezd úsekem platit, konstatujeme, že tato otázka nespadá do kompetence MŽP a není otázkou upravenou zákonem o ochraně ovzduší. MŽP nemá v kompetenci o těchto věcech rozhodovat.

Tato problematika by měla být konzultována především s Ministerstvem dopravy, v jehož kompetenci jsou právní předpisy v oblasti pozemních komunikací a jejich zpoplatnění. Dlouhodobým záměrem Ministerstva dopravy je zpoplatňovat celou dálniční síť, jejíž součástí je i Silniční okruhu kolem Prahy (dále jen SOKP) a minimalizovat tak výjimky různého druhu.

Vzhledem k tomu, že SOKP bude vedle tranzitu sloužit rovněž k dopravě v rámci hlavního města, měli by podle našeho názoru řidiči mít oprávnění užívat objízdnu trasu za stejných podmínek, které mají v současné době při jízdě po městském okruhu. Elektronické mýtné pro nákladní automobily by však dle našeho názoru mělo být na SOKP zachováno.

Přes výše uvedené skutečnosti mi dovoluji uvést, že MŽP požádalo o společné jednání na úrovni náměstků s Ministerstvem dopravy ohledně problematiky možného osvobození SOKP od časového zpoplatnění. O výsledcích tohoto jednání Vás budu informovat.

2. K § 14 odst. 5 a 6

(5) Obecní úřad obce, která stanovila svou vyhláškou nízkoemisní zónu, může v samostatné působnosti na základě žádosti provozovatele vozidla povolit dočasnou nebo trvalou individuální výjimku pro vozidla

a) se speciálním vybavením, například nákladní dopravníky, zábavní zařízení, vozidla užívaná jako pracoviště,

b) určená k přepravě věcí na kulturní a společenské akce, včetně akcí rekreačních, vzdělávacích a výchovných, například dětské tábory, nebo

c) určená k přepravě tuhých, tekutých a plynných paliv pro zajištění provozu nemocnic, sociálních ústavů a školských zařízení.

(6) Obecní úřad podle odstavce 5 může dále na základě žádosti povolit dočasnou nebo trvalou individuální výjimku z důvodu

a) nemoci, bezmoci nebo jiného postižení osoby, která nesplňuje podmínky pro přiznání označení pro osobu těžce zdravotně postiženou,

b) pracovní doby žadatele o výjimku neumožňující přepravovat se hromadnou dopravou, nebo

c) zásadního významu pro podnikání, kde by omezení provozu v nízkoemisní zóně mohlo výrazně ohrozit nebo znemožnit podnikání.

Vzhledem k tomu, že zákon neřeší další náležitosti postupu vydání této výjimky, žádáme Vás o sdělení, jakou formou by měla být výjimka vydána nejen dle zákona č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší, ale i podle zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na

pozemních komunikacích. Jelikož je výčet vozidel, uvedených v § 14., odst. 5) a 6) zákona, kterým může být výjimka povolena velmi obecný, považujeme za nezbytné, aby tato vozidla byla specifikována daleko přesněji, možná i taxativním výčtem. Protože je pochopitelné, že tato přesná specifikace nepatří přímo do zákona, je na Vašem uvážení, zda jí např. uvést v prováděcím předpisu nebo dát do zákona zmocnění pro obce nebo jiným způsobem.

Dočasné nebo trvalé individuální výjimky pro vjezd vozidel do NEZ podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, ale i podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, by měly být vydávány na základě žádosti provozovatele vozidla.

Podle § 14 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší může obecní úřad obce, která stanovila svou vyhláškou nízkoemisní zónu, povolit v samostatné působnosti na základě žádosti provozovatele vozidla dočasnou nebo trvalou individuální výjimku z omezení vyplývajících z pravidel nízkoemisní zóny. Charakter individuální výjimky je specifikován v písmenech a) až c) cit. ustanovení, a dále v odst. 6. Jedná se například o výjimku pro vozidla určená k přepravě věcí na kulturní a společenské akce, přepravu paliv pro zajištění provozu nemocnic, sociálních ústavů, školských zařízení a další.

Původní návrh § 14 předpokládal řešení problematiky nízkoemisních zón v rámci přenesené působnosti, ale na základě požadavku Legislativní rady vlády byla provedena změna tohoto ustanovení tak, aby se o těchto věcech rozhodovalo v působnosti samostatné.

K Vašemu dotazu, kdo a jakou právní formou o výjimkách bude rozhodovat, proto uvádím, že v souladu s § 14 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší ve spojení s § 109 odst. 3 písm. a) bodu 3. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, by o výjimkách měl rozhodovat obecní úřad, a to rozhodnutím podle správního řádu.

Zákon o ochraně ovzduší dává v § 14 odst. 5 a 6 možnost obecnímu úřadu dočasné nebo trvalé individuální výjimky povolit. Je tedy na rozhodnutí obce, která stanovila vyhláškou nízkoemisní zónu, zda výjimky v případech vyjmenovaných v odstavci 5 a 6 povolí, respektive, v jakém rozsahu a které z výjimek v odstavci 5 a 6 uvedených. Při povolování výjimek je však nutné, aby obecní úřad postupoval v souladu se zásadou materiální rovnosti, aby při rozhodování o věcně shodných či podobných žádostech o výjimku nevznikaly nedůvodné rozdíly.

Ve Věstníku MŽP z dubna 2013 byl publikován Metodický pokyn odboru ochrany ovzduší k vyhlásování nízkoemisních zón a o stanovení podmínek vydávání emisních plaket podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, který detailním způsobem popisuje jednotlivé kroky, které by obec měla uvážit a učinit v souvislosti s rozhodnutím zavést na svém území nízkoemisní zónu. (Věstníky MŽP jsou volně přístupné na internetových stránkách MŽP, v odkazu Publikace a periodika.)

Obec by tak dle doporučení uvedeného v metodickém pokynu měla mimo jiné občanům poskytnout jednoznačné informace, jaké výjimky je možné získat, na jak dlouho, za jakých podmínek či jaké doklady musí žadatel pro získání výjimky předložit. Metodický pokyn je rovněž zveřejněn na portálu MŽP v sekci Ochrana ovzduší – Legislativa a metodické pokyny (http://www.mzp.cz/cz/metodicke_pokyny).

Dále byl k vyhlášení nízkoemisních zón zpracován metodický materiál Ministerstva vnitra (pod č. 19), včetně vzoru obecně závazné vyhlášky. Materiál je k dispozici na tomto internetovém odkazu: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-127512.aspx>.

S pozdravem

Ing. Jan Kužel
ředitel odboru ochrany ovzduší